

cutting through complexity™

Közgazdász Vándorgyűlés

Eger

Állami szerepvállalás

László Csaba

Szenior partner, Tanácsadás

2012. szeptember 28.

Az állam feladatai

- **Önfenntartó funkció (erőforrások, szervezeti-működési keretek)**
- **Társadalom, gazdaság működési kereteinek biztosítása**
- **Allokációs funkció → hatékonyság**
- **Újraelosztási funkció → igazságosság**
- **Stabilizációs funkció → stabilizáció**

Lincoln kritérium

Az állam „azt tegye meg az emberek számára, amit meg kell tennie, de amit ők maguk egyéni erőfeszítéseik révén egyáltalán nem vagy nem olyan jól tudnak megtenni.”

**Idézet Samuelson-Nordhaus
1987-1988. 1018. old.**

Komplikációk

- **Állampolgárok, választók, adófizetők preferenciáinak mérése, összehasonlítása**
- **Teljesítmény mérése**
- **Mit optimalizálunk?**
  - GDP rövid, hosszú távon?
  - Társadalmi jóllét (Rawls? Átlag?)
- **Externáliák (a bonyolult, modern világban egyre szerteágazóbb)**

Az állam méretének alakulása

- **Wagner tétel**
- **Háborúk hatása**
- **Válságok hatása (1929-; 2008-;)**
- **Szocialista állammodell (köztulajdon dominanciája, „mindenre” kiterjedő állami befolyás)**

Állami tulajdon vagy szabályozás?

Mi a cél?

- Termelőt, fogyasztót, adófizetőt akarjuk támogatni?
- Környezetvédelem
- Esélyegyenlőség
- Szociális igazságosság
- Jövedelemszerzés
- Verseny elősegítése
- Nemzetbiztonság (védelem, energia, kommunikáció, élelmiszer, stb.)
- Fogyasztóvédelem

Jövedelemszerzés

- **Ki a hatékonyabb? Mi a mérce? Profit vagy valami más?**
- **Állami monopóliummal való élés, visszaélés**
- **Szabályozási előny biztosítása**
- **Tőke, finanszírozási költség**

Verseny elősegítése

- **Piacra lépés liberalizálása**
- **Belépési akadályok lebontása**
- **Állami tulajdon nélkül nincs verseny?**
- **Szabályozási korlátok leépítése**

Fogyasztóvédelem

- **Állami szereplő tendenciaszerűen fogyasztóbarátabb-e mint magáncég?**
- **Állami példamutatás?**
  - **Fogyasztóvédelmi intézményrendszer. Megelőzés vagy követés?**
- **Mennyire erős a profitmotiváció? → Hatékonyság.**

Környezetvédelem

- **Állami cég belső kultúrája erősebb?**
- **Kit könnyebb szabályozni, ellenőrizni?**
- **Tulajdonlás, szabályozás, ellenőrzés függetlensége.**

Esélyegyenlőség

- **Kizárás lehetséges-e?**
- **Kizárás kérdése felmerülhet-e?**
- **Kötelező szolgáltatás.**

Szociális igazságosság

- **Újraelosztás megvalósítható-e profitorientált piaci szereplőknél?**

Nemzetbiztonság

- **Szabályozás elegendő kényszerítő erőt jelenthet-e?**
- **Eszközök feletti rendelkezés szükségessége normál és rendkívüli időszakban?**
- **Eszközt el lehet-e „vinni”?**
- **Hosszútávú fejlesztési politika? (Profit, finanszírozási költség)**
- **Nemzeti érdekkülönbségek**

Kockázatok

- **Politikai zsákmányszerzés**
- **Profit motiváció kiiktatása hatékonysági veszteséget okozhat (verseny, bürokratikus működés, környezet...)**
- **Globális versenyben való lemaradás.**
- **Méretgazdaságossági gondok (költségszint, K+F)**
- **Érdekkonfliktusos helyzetek kialakulása**
- **Finanszírozási költségek. Ki jut olcsóbban forráshoz?**

Tanulságok

- Világos célok
- Egyértelmű, átlátható stratégia
- Transzparens működés
- Tulajdonlás, szabályozás, ellenőrzés szétválasztása
- Érdekkonfliktusos helyzetek nem tolerálhatóak
- Corporate governance
- Nemzetközi összefüggések
- Versenyt fenn kell tartani
- Ki felügyeli a szabályozót, ki ellenőrzi az ellenőrt?

Adam Smith

„Nincs összeegyeztetlenebb tulajdonság, mint a kereskedői és az uralkodói. Ha az angol Kelet-indiai Társaságot üzleti szelleme igen rossz uralkodóvá teszi, ugyanakkor az uralkodói szellem úgy látszik, rossz kereskedővé tette.”

Adam Smith (2011, 373. old.)

Köszönöm a figyelmet!

Elérhetőségek:

László Csaba

KPMG Tanácsadó Kft.

+36-1-887-7420

csaba.laszlo@kpmg.hu

cutting through complexity™

© 2012 KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez ("KPMG International"), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. A Társaság ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. A Társaság nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik a Társaságnak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.